

Avdelningen för systemanalys, försörjningstrygghet och statistik

Klaus Hammes

016-544 21 14

klaus.hammes@energimyndigheten.se

Infrastrukturdepartmentet

Yttrande angående Remiss av promemorian Särskilt investeringsutrymme för elnätsverksamhet

Sammanfattning

- Förslaget såvitt myndigheten förstår det syftar till att säkra ett särskilt investeringsutrymme för elnätbolagen som ska garantera kommande och nödvändiga investeringar. Myndigheten är positiv till syftet.
- Myndigheten vill betona att ska syftet uppnås måste lönsamheten omsättas i faktiska investeringar i högre grad än vad som historiskt varit fallet inom elnäten i landet.
- Myndigheten vill understryka vikten av att slutkonsumenterna inte bara blir betalare av investeringarna utan även får del av nyttigheterna av ett smart och modernt elnät, både kostnads- och resurseffektivt samt för att underlätta arbetet med att nå ett fossilfritt välfärdssamhälle. Förslaget kan därmed på det hela taget ses vara ett sätt att tillföra nödvändiga investeringsmedel

Energimyndighetens ställningstagande

Den snabba utvecklingen och omställningen av Sveriges elproduktion och elanvändning ställer höga krav på elnäten. Sverige befinner sig i en situation där begränsningar i elnäten såväl i kapacitet som funktion på vissa ställen i landet riskerar att hindra den nödvändiga samhällsomställningen.

I rapporten "Vägen till ett 100 % förnybart elsystem" slår Energimyndigheten fast att när elanvändningen och elproduktionen flyttas både geografiskt och i tiden behöver också elnätet utvecklas. Att bygga elnät tar lång tid och kräver stora investeringar. Elnät behöver därför nyttjas på ett optimalt sätt.

Energimyndigheten förslår i rapporten att en översyn om planering och regelverk

avseende utbyggnad av elnät är utformade för att hantera den stora strukturella förändringen av elproduktion och elanvändning som pågår och kommer accentueras de närmaste 20–30 åren. En sådan översyn behöver omfatta hur Sveriges elnät (såväl nationellt som regionalt och lokalt) för att inte den nödvändiga energiomställningen ska begränsas eller ske på ett sätt som inte är resurs- och kostnadseffektivt.

Energimyndigheten bedömer att en omfattande elektrifiering av olika samhällssektorer är trolig att ske inte minst för att vi ska uppnå Sveriges klimatmål och för att realisera ambitionen av att Sverige ska vara en av de första fossilfria välfärdsstaterna. Energimyndigheten ser i och med denna utveckling framför sig att en högre efterfråga på el än dagens nivå är sannolik. Exakt hur stor en sådan efterfrågeökning blir är inte möjlig att slå fast men i ljuset av pågående satsningar inom främst industrisektorn såsom omställning av stålproduktion till fossilfrihet, elektrifiering av cementproduktion och etableringen av batteriproduktion liksom en mängd datacenter och serverhallar kommer det krävas betydande investeringar i dagens elnät på många sätt. Lägg därutöver till den pågående omställningen av fordonsflottan till elektrifiering så kommer elnäten vara direkt avgörande för att säkra samhällsutvecklingen.

För att hantera denna ökande efterfrågan och samtidigt säkerhetsställa leveranssäkerhet och försörjningstrygghet behövs en fortsatt rask och betydande modernisering av elnäten och även viss utbyggnad. Även åtgärder för mer flexibelt och resurseffektivt nyttjande av elnäten är av vikt. För en utveckling av elnäten behöver elnätsägarna garantera att relevant investeringskapital skjuts till på både kort och lång sikt. Detta innebär givetvis också att elnätsverksamhet kan bedrivas med lönsamhet som möjliggör denna utveckling. Förslaget såvitt myndigheten ser det syftar till att säkra ett särskilt investeringsutrymme för elnätsbolagen som ska garantera kommande investeringar. Myndigheten är positiv till syftet med förslaget men kan se att ett antal villkor måste uppfyllas såsom att lönsamheten omsätts i direkta investeringar och att slutkonsumenterna får del av nyttigheterna av ett smart och modernt elnät, både kostnads- och resurseffektivt samt för att underlätta arbetet med att nå ett fossilfritt välfärdssamhälle.

Specifika synpunkter

Energimyndigheten anser att det är viktigt att säkerställa att det särskilda investeringsutrymmet går till investeringar i nätet i syfte att höja nätkapaciteten.

För att förslaget ska ge drivkrafter till elnätsföretagen att investera i ökat kapacitet i elnäten bör det övervägas att motsvarande krav ställs på elnätsföretagen. Förslaget i sin nuvarande form saknar sådana krav.

Vid bristande industriell kapacitet att bygga ut nät kan förslaget leda till att investeringar från senare investeringsutrymmen trängs undan. Därför bör det bevakas att det ökade investeringsutrymmet används till investeringar och att alla

Datum
2020-04-02

Diariernr
2020-200007

investeringar kan ske under respektive regleringsperiod så att konsumenterna och samhället får störst möjliga nytta för ökningarna av nättarifferna. En sådan uppföljning bör också beakta kraven i EUs ”ren energi för alla” som är relevanta för elnätsregleringen.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Robert Andrén. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit avdelningschefen Gustav Ebenå och chefsjuristen Rikard Janson. Föredragande har varit chefsekonomen Klaus Hammes.

Robert Andrén

Beslutet har fattats elektroniskt i Energimyndighetens ärendehanteringssystem.